

Břetislav Olšer

KREY OBOJI

pod

BŘETISLAV OLŠER

KREV

**POD
OBOJÍ**

OSTRAVA

Pavlince, která mi uvěřila, že Bůh není v chrámech, synagogách a mešitách kupčků, ale pouze v každém z nás. Svým skvělým synům Tomáši a Martinovi, že uskutečnili mé nesplněné sny.

B. O.

© Břetislav Olšer, 2005, 2012

2. vydání

© EN FACE, 2012

Vydal Mgr. Radim Polášek, Vydavatelství EN FACE

Zámecká 4, 702 00 Moravská Ostrava www.enface.cz

ISBN 978-80-87264-08-9

PŘEDMLUVA

Když jsem dopsal tuto knihu, opět jsem si vyzkoušel osvědčený způsob, jak svůj hrubopis čtenářsky ověřit ještě před jeho vydáním. Vytiskl jsem několik exemplářů a rozdal je známým, aby se obětovali, více než tři sta redaktorským dotekem zatím nepoznamenaných stránek přečetli a sdělili mi pak své dojmy.

Učinili žádané a nelítostně se do mě pustili. Kromě jednoho izraelského plukovníka ve výslužbě, který nad mým textem ani okem nemrkl, s uznáním mě poplácal po zádech, jelikož věděl své, což bylo pro mě znamení, že vše je jak má být. A kdo jiný by se v tom všem měl líp vyznat, než voják, který bojoval v pěti blízkovýchodních válkách.

„Urážíš islám a dopadneš jak Salman Rushdie se Satanskými verši!“ dostal jsem varování, že mé znevažování perforací panenských blan dvaasedmdesáti černookých panen v ráji není zrovna košer.

Kdo však víc znectil korán? Já citací jedné z jeho súr, nebo muslimští mučedníci, vraždící nevinné židovské děti, ženy a starce? Copak se v koránu nepíše, že muslimové mají ctít vyznavače Velké knihy, tedy Židy? Nestará se snad Izrael o své muslimy líp, než kterákoli jiná neislámská země? V židovském státě je víc mešit, než kolik je dohromady synagog ve všech arabských zemích. A copak šéfové islámských zemí sami neprohlásili, že vražedné útoky Usáma bin Ládina, Abú Músy Zarkáviho a dalších teroristů jsou urážkou islámu, který je prý nejmírumilovnějším náboženstvím?

Výhrady mnohých lékařů, jimž jsem také dal rukopis přečíst, se rovněž nedají obejít. Jsou to odborníci a asi vědí, co říkají. Jeden, který však věří v literární licenci, byl shovívavý, protože věděl, že na Blízkém východě je všechno úplně jinak, tedy i transplantace. Zbývající dva tvrdili, že můj popis hemodialýzy a atmosféry kolem dárcovství ledvin je příliš zjednodušený a jiné medicínské věci že zase nepřesně formulují a že v Ostravě není zrovna etické psát o kupčení s orgány...

Rád bych laskavě čtenáře upozornil, že tato kniha nemá sloužit jako skripta pro studenty lékařských fakult, ale že jde o dobrodružný román s prvky všeho, co život přináší – tedy též s láskou, vášnivým sexem, spletitou výměnou orgánů i se zákeřnými vraždami a rafinovanou fikcí. Hlavně mi šlo o přiblížení bezmocnosti semitských, tedy arabských i hebrejských obyvatel Blízkého východu, které už přestává bavit to každodenní kruté umírání, nekončící strach z atentátů a hrůzy z raket kasam

i scud. Lékařské prostředí je v mém podání jen kulisou pro tragédii dvou hrdinek mé knihy, jež usilují o to, aby židovské i palestinské matky žily konečně v míru a bez obav o životy svých dětí.

Vím, že přes všechny mé dobré úmysly mi budou spílat Židé, muslimové i „mudrcové“, kteří se vždy uměli přimknout k jakémukoli dubisku, jen aby si kryli záda a jimž bylo ukradené, jestli ten jejich strom konformnosti rostl směrem k Moskvě nebo k Washingtonu DC. Ale ti jsou nám, Valachům z Hovězí, ukradení, jelikož my máme valašská dubiska ve svých duších a budeme si vždycky říkat a psát, co nás tíží i povznáší, zkrátka co máme na srdci, v němž nám proudí krev našich něžných matek a báječných otců.

Životadárná krev pod obojí.

BŘETISLAV OLŠER

„...Tím, že se Židé navrátí do Izraelské země, vrátí se ke ‚kosmickým‘ pramenům své zvláštní židovské tvořivosti a duchovnosti. Ve vztazích s Nežidy se Židé musejí v Palestině vyhybat vylepšování své situace na úkor jiných.

Národ Izraele se musí stát humánním národem. Jeho zkouškou bude vztah k palestinským Arabům. Postoj Židů vůči nim musí být postojem lidskosti, morální odvahy, která se udržuje na nejvyšší úrovni, i když druhá strana není vůbec taková, jakou bychom si přáli. Ve skutečnosti je jejich nepřátelství dalším důvodem pro naši lidskost...“

AHARON DAVID GORDON,
sionista, Tel Aviv roku 1914

„...Židovská národní domovina by měla být požehnáním pro všechny obyvatele Palestiny bez ohledu na jejich rasu a náboženství. Na jedné straně jsme slíbili poskytnout pomoc sionismu, a na druhé straně jsme zaručili nežidovským obyvatelům, že by v jeho důsledku neměli nijak trpět.

Každý krok, který podniknete, by tudíž měl přinést morální a materiální zisk všem Palestincům. Uděláte-li to, Palestina bude šťastná a úspěšná, mír a shoda zde budou vždycky vládnout. Změní se v ráj a stane se, jak je psáno v Písmu, které jste mi právě věnovali, země, v níž proudí mléko i med a kde trpící všech ras a náboženství najdou útočiště před svým utrpením.

Vy, Židé v Palestině, máte velmi velkou odpovědnost; jste představiteli židovského národa z celého světa, a vaše chování poskytne příklad Židům ze všech zemí a bude jim dělat čest. Naděje vaší rasy za tolik století budou postupně uskutečňovány zde, nejen pro vaše vlastní dobro, ale i pro dobro celého světa...

*Z projevu Winstona Churchilla,
ministra kolonií Velké Británie,
který přednesl v roce 1921
při sázení stromu na staveništi
Hebrejské univerzity v Jeruzalémě.*

KAPITOLA PRVNÍ

ČIŠTĚNÍ KRVE

Izraelský muslim Muhammad Ali Fajsal nesnášel Židy, přesto musel ležet na přeškrobeném prostěradle jejich dialyzačního lůžka v jeruzalémské nemocnici Hadassah. Dřevěněly mu hýždě i mysl a ve své bezmocnosti slábl jak moucha uvízlá v pavučině a vysávaná elektrickým pavoukem.

Cítil se zrádně opuštěný v cizím pokoji pod dohledem předpojištěných drénů a komisních sester, jež sice ovládaly spoustu úkonů, většinou však jen stereotypně podle medicínského itineráře. Měl padesát roků, ale připadal si jak stoletý vorvaň, vyvržený osudem na mělčinu trablů, kde bezmocně lapal po dechu. A když ho popadla spásná dřímota, začal stařecky chrápat a odfoukávat svým syrovým dechem zbytky sušenky na drsné pokrývce. Vypadalo to, jako by po namodralém písku pochodovali malí krabí poustevníci.

Byl spolujatelem cestovní kanceláře Palestina Tours ve východním Jeruzalémě. Dostal ji jako invalida za věrné služby v boji za svobodnou Palestinu od Organizace a sám tuto živnost považoval za politickou trafiku pro vojenského vysloužilce a stranického zkrachovance. Naštěstí byl též manželem ženy Fatimy, jež mu dala čtyři děti. Mrzelo ho, že pořád neměl vnoučata, a už vůbec ho netěšil neurčitě vymezený zbytek pochmurného času, jelikož z ledvin se mu staly skoro zbytečné svaly a ještě mu činily těžce zvladatelné potíže.

Šlo však pouze o špičku ledovce jeho životní smůly; ke všemu byl přesvědčený, že narodit se izraelským Arabem je značně horší vada, než nějaká zlotřilá ledvinová kolika v těle, i když bez kaménkové litiázy. Medicínské termíny se neučil z paměti, ale znal je jako cvičený kakadu; tisíckrát je slyšel z úst vydezinfikovaných lékařů, kteří mu bez lidských pachů připadali přísně neosobní. A tak zhrzeně chodil na hemodialýzu k Židům, aby střídavě skřípal zuby a díval se nekonečné hodiny do bílého stropu a na umělou náhražku své dávné výrobní moče.

Jedinou výhodou toho martyria bylo, že občas nemusel pít ani močit a zvedat prkynka na WC. A tak trpkl a zkrotle vnímal monotónní předení divného mechanismu, jenž mu nepochopitelnou technologií čistil krev, i když mnohem víc by to uvítala jeho duše zanesená beznadějí, jež v něm obsadila volné místo po vypovězené pompéznosti. Dvakrát v týdnu se s ním na oddělení zachraňovali další tři pacienti, a když viděl dva mladíky a docela

sličnou třicátnici s celým životem před sebou, měl na chvíli zklidňující pocit, že na tom není ve svém věku úplně nejhůř.

Byli v tom éterově nevraživém politickém klimatu tragikomickou sešlostí; tři pravověrní Židé a jeden muslim, jenž rouhačsky váhal, jestli má žít z farizejství židovské dobrotivosti, která stála daňové poplatníky desetitisíce šekelů za měsíc, nebo zdali se má na své Izraelem placené pozemské ponížení vykašlat a spěchat předčasně do islámského ráje za proroky a černookými huriskami. Z nudy někdy rouhačsky přemítal o reálnosti Alláhových slibů. Kdoví, jestli ty panny měly též obřízku a zda byly frigidní, nebo si dopřávaly i orgasmus.

Kdyby se do inzerovaných nebeských končin dostávalo v průměru jen sto tisíc muslimů ročně, muselo by s nimi dvaasedmdesát krásek obcovat s frekvencí značně nadzemskou, aby každodenně všechny ukojily, jak slibovala jedna ze súr. V té části koránu mu nebylo jasné, jestli bude mít každý mučedník svých dvaasedmdesát pannen, nebo zdali se o ně bude muset podělit s ostatními. To by jich ale muselo být dvaasedmdesátkrát víc než mučedníků. A jak by kněžky rajske lásky ještě po každé penetraci stíhaly obnovu perforovaných panenských blán, na to už jeho vlná představitost nestačila.

Měl ale k projednání se sebou samým mnohem horší nelogismy a ideologická lascivnost koránu pro něj byla v té chvíli až na druhé koleji, o níž ještě nevěděl, že je slepější než všechny Alláhovy cesty z Mekky do ráje a zpět. A jelikož i ta nejokázalejší hrdost člověka se jednou zlomí pod tíhou bezprostřední hrozby smrti, přestal být i on hrdinou a slabošsky prahl den ode dne víc žít než umírat. Přesto chtěl svému palestinskému snu dál sloužit.

Hrdinská setrvačnost v genech byla ale jeho další svízeľ. Aby si oživil mátožné ideály, chabě si prikazoval, že musí získat novou ledvinu, aby se s ní přičinil o zánik Izraele. To si představoval zcela pragmaticky; Židy vyženou, jako oni vyhnali Palestince, ale jinak nic ničit nebudou. Ani nemocnici Hadassah. Stejně by tady byla i bez Židů. Jen v ní vymění personál. Arabové jsou přece nejlepší i v medicíně. Tupí Hebrejci ještě sloužili v Egyptě jako otroci, když arabští lékaři už dělali se svými pacienty zázraky...

„Od minulého týdne jste přibral čtyři kila!“ vztekala se pečovatelka z židovské sekty Samaritánů na jednoho z pacientů, připomínajícího dobře krměného zápasníka sumo.

„Vdávala se moje sestra,“ zmohl se mladík na pasivní rezistenci.

„Chcete vůbec přežít?“ vyváděla řeholnice. „Nechtěl byste místo dialýzy raději na liposupci?“ zle vrčela a Muhammad měl pocit, že tu starší ženu se špatně depilovaným knírkem příliš zdravotnictví nebaví.

On sám se mezi jednotlivými akty toho hříšného pročistování krve snažil jíst málo a cucal led s citronem, jen když měl opravdu nezvládnutelnou žízeň. I jemu se stalo, že se neudržel, říkal si, že žije jenom jednou, a nacpával se jak o život a pět hodin s umělou ledvinou se mu pak stalo napínáním na skřípec.

„Alláhu, co je to za život, když nic nemůžu a pod krkem mě drží nějaká zasraná umělá ledvina v krabici!“ klel pak potichu, ale stejně se mu neulevilo, jako nikomu, kdo se stal rukojmí smrti. „Ani souložit už nemůžu, ani odjet s rodinou k moři, natož abych si vyrazil na ryby jako dřív!“ stěžoval si, skučel a marně poklesle láteřil.

Jinak ho ale ostatní moc nezajímali. Měl svých problémů dost, nač se ještě zabývat životními nesrovnalostmi zlotřilých Židů. Nemohl se skoro pohnout, protože do něho napíchali a napojili spoustu jehel, hadiček a drátů, jeden měl dokonce připnutý na ušním boltci, a připadal si jako intoxikovaný násilník přivázaný k lůžku na protialkoholní stanici.

Nepřišel sice z opileckého večírku, přesto mu třestila hlava, v ústech měl pachut' žaludečních šťáv a jazyk se mu lepil palčivou vyprahlostí na rozbolavělé patro. Věděl, že ta zatracená ledvinová kocovina se jen tak nevypaří a on se z toho prkenného ležení asi brzy vstřebá do škrobu v prostěradle pod sebou. Z mozku měl velbloudí tlamu, v níž přežvýkával pichlavé myšlenky, jež se nedaly strávit.

Okno v pokoji mělo průsvitné, ale neprůhledné žaluzie, proto se díval jen do stropu, na jehož kdysi bělostné omítce už znal z paměti všechny její prasklinky a stroupky vápenné barvy. Už nevzýval Alláha a nevolal ho na pomoc, přestal odříkávat súry. Proč by se namáhal, když ho nikdo nevyslyšel, nic božského mu život neulehčilo a ke zdi ho tiskla malověrnost. Prah! po milodaru zapomnění alespoň ve snu, v němž byl sice ztřeštěný, ale zdravý.

Chtěl usínat, ale nedařilo se mu to a zkoušel dětinsky počítat kroužení umělé ledviny. Za minutu to bylo padesát otočení podivného kruhu dialyzátoru, jež se v jeho obluzeném vědomí jevílo jako miniaturní otáčivá klec s věčně běžající veverkou, kterou si kdysi v průběhu svého krátkého působení v Torontu pořídil do hotelového pokoje, aby se pohledem na hloдавce za mřížemi kochal vlastní svobodou.

Ani s imaginární zběsile pelášící veverkou však neusnul a dál počítal jen pro zahrnutí nudy. Za hodinu zaznamenal přes tři tisíce obrátek a stále ani náznak dřímoty, tak se alespoň potichu vmlouval do přízně vytrvale předoucí mašinky, aby své poslání neodbyla. Složil pro ni síru Ó slitovná má elektronická spásno močopudná, a vždy po jejím odříkání čekal, jestli ho Alláh neztrestá za to rouhání.

*Ó slitovná má
elektronická spáso močopudná,
necht' ti má krev dobře chutná.
Vysaj si mě a zase naplň,
ať silný jsem jako pakůň,
aby popelnice mého těla
nejmíň týden vydržela!*

Potřeboval pro další dny života, aby ho boží vůle učinila v dokonalé souhře s jeho čističkou patřičně čilým, jak se sluší a patří na muslima sice s chimérickým, ale přece jen s posláním bojovníka za Palestinu, jehož život byl složitý už tím, že se nezávisle na své arabské vůli stal vinou reprodukčního prohrěšku svých rodičů občanem státu Izrael.

Asi až příliš toužil po magii dřímoty, aby mohl na pár hodin vymazat z mysli svět kolem sebe a svou zbytečnost. Čím víc se snažil upadnout do stavu snivého mámení, tím víc trpěl nespavostí. A i když se ponořil do polospánku, nekonejšil ho sladký sen, ale pitvorné noční můry. Nejhorší muka prožíval, když se na něho ve snu sápany vzteklé Samaritánky, aby ho připoutaly k posteli drény.

O oslavě svých padesátých narozenin měl své představy, přesto i ten jindy hektický den protřpěl na dialyzačním lůžku a znovu se po přečtení novin plných výhrůžek, vytáček a krve raději bavil otupujícím počítáním.

„Přeju ti hlavně lásku! Nač by bylo člověku zdraví, kdyby ho nikdo nemiloval!“ šeptala mu Fatima, i když si myslel, že líp by mu bylo zdravému a všemi milovanému. „Láska je nejlepší lék...“

Počítal. Žil přesně osmnáct tisíc dvě stě padesát dnů, tedy čtyři sta třicet osm tisíc hodin, což činilo už dvacet šest milionů dvě stě osmdesát tisíc minut, třicet osm vteřin, třicet devět, čtyřicet... A nebylo co bilancovat. Prvních deset let prozevloval v uličkách východního Jeruzaléma, dalších pět let se vztekal, že se narodil tím, čím se narodil, protože ho nechtěly holky, a do čtyřiceti zcela programově nesnášel Židy. Přitom byl skálopevně přesvědčený, že další roky už prožije jako šťastný boháč a pořád ještě živý islámský hrdina. Místo toho dál nenáviděl, jen místo Židů svůj osud.

Ležel bezmocně na lůžku a štítil se sám sebe. Byl nikým, přikurtovaný k pelesti, celé hodiny se potil a nemohl se umýt. Kdyby měl šanci si opláchnout alespoň dlaně, jež měl odpudivě lepkavé. Případal si trapně, jeho svaly ochably a z pórů mu čpěl pot. Za horkou sprchu by zradil Husajněv úkryt, chorobné nutkání být čistý a vonět vodou po holení ho sužovalo. Než si zvykl na pět dialyzačních hodin bez mýdla, v břichu ho tlačila neuróza, jak hromada kamení.

Když měl příležitost, koupal se dvakrát denně. Pečlivě, dlouze a voňavě. Trpěl utkvělou představou, že kdyby náhle zemřel, nedělal by nikomu potíže s tím, že by museli jeho mrtvolu složitě omývat. Připadal si jak podivín Igor z Irkutska, spolužák z káhirske univerzity, který na ulici vždy při chůzi četl. Věřil v nahodilost osudu, že do něj tak jednou vrazí nevidaná kráska, s níž pak bude mít úžasný život.

Podíval se na okno, v němž někdo povytáhl žaluzii, a uviděl římsu a za ní vršky olivovníků na nedalekém kopci. Byl rád, že v té nemocniční bledosti měl před očima i trochu zeleně. Najednou si uvědomil, že si už nedokáže představit, jak krásně voní větve borovic. A ty záhonky narcisů a růží u domu ve stráni naproti musely být těmi nejopojnějšími. Ležel a hodinu nic jiného nedělal, než jen nasával svým chřípím vůni pár set metrů vzdálených stromů a květin. Marně. Byl plný jen koření Fatimy a nemocničního pachu.

Zapřísáhl se, že hned jak půjde z dialýzy, bude čichat ke všem náhodným kytkám a kůře stromů, aby do sebe nabral vzpružující aroma do zásoby a převoněl jím příště všechny tinktury, étery a odéry kolem umělé ledviny i nakyslý pach močoviny ze špatně vypláchnutých bažantů. Obezřetně hypnotizoval škvírou v okně těch pár stromů a zřejmě záhon růží před nimi, na dálku viděl jen rudé chomáčky vyšité na zelené látce. Jinak bylo všechno pískově šedé.

Přišlo mu líto, že Jeruzalém není tak šťavnatý a smyslně zvlhlý jako Paříž a žirný jako Ontario a že místo plodných lánů pšenice má kolem sebe jen beduínsky zákeřná skaliska stejně fádni barvy jako písek, jenž město svíral v pasti, z níž nebylo úniku. Jako by za trest pro dědičný hřích Židů byla všude jen písčítá šed. Poušť měli lidé ve své islámské, křesťanské i židovské krvi, v očích i duších, a ti, kteří ji měli jen ve vlasech a jimž skřípala křemičité mezi zuby, na tom byli nejlíp.

Měl z toho neutěšeného pohledu sucho v ústech i v srdci a vzpomínal, jak v dětství rád padal do mořského přílivu. Stál v něm a čekal, až se příboj s šuměním rozpouštěně obří tablety celaskonu přirítí, a pak do něj plácl po zádech a díval se, jak se nad ním zavírá chladivě průzračný poklop, jak byla najednou nebeská modř rámovaná zelenkavými vlnami a svět pohltit chřtán vodní příšery s pěnou u tlamy.

Strašlivě si přál znovu se ponořit do mořských vln; určitě by pod nimi vydržel s dechem co nejlíp, jen aby si toho očištného blaha užil. Místo toho mu jen nějaký stín přeletěl přes tvář a za oknem spatřil chaotický záblesk, možná se mu to jen zdálo. Byla to velká bělostná čmouha připomínající máchnutí ptačích křídel, proti světlu zářících jak perutě archanděla Gabriela z jeho dětských chvil víry.

„Sestro, kde se tady u vás berou rackové?“ zeptal se udiveně a přihloupě civěl na opeřence, který se usadil na parapetu a díval se na něho zpod žaluzií s otevřeným zobákem, jako by se mu vysmíval.

Špatně naladěná samaritánka se úkosem podívala směrem k oknu a pak suše poznamenala, aniž by zvedla hlavu od dialyzačního přístroje:

„Kde by se tady vzal racek! To mohl být jedině holub!“

„Přece nejsem cvok!“ zasmál se bezmocně. „Snad ještě rozeznám racka od holuba! Byl to bílý racek a chechtal se mi, protože to byl židovský bacilonosič!“ mumlal unaveně.

„Holubi jsou všelijací!“ řekla žena s rouškou na hlavě. „To máte z toho, že jste také přibral skoro tři kila!“ dodala přísně. „Teď na vás jdou halucinace!“

„Jste dietní, nebo dialyzační sestra?“ vztekl se a prudce sebou trhl, až ho zabolelo od napíchaných pout, v nichž mu cirkulovala vlastní krev.

Boží služebnice už neřekla nic, překontrolovala jeho drénová připojení letným pohybem ukazováčku, jako by je pouze počítala, a pak vyšla na chodbu. Byl zmatený, znejistil a sám nevěděl, jestli to na římse byl holub, nebo racek, a jestli tam vůbec něco bylo, protože se mu udělalo špatně a klidně mohl mít vidiny. Nemohl to být ani holub na střeše, jelikož neměl v hrsti ani žádného vrabce.

„A co když to opravdu byl archanděl Gabriel?“ pomyslel si zmožený léky a z představy nebeského posla ho zamrazilo. „Asi se budu muset přestat přejídat!“ poručil si.

Zvažoval, zdali by křesťansko-muslimský anděl vůbec mohl přistát na parapetu judaistického okna. Jedině, že by šlo o melachomaneze, jak říkali Židé andělu smrti. Umíral a měl strach. Už to nebyla otázka desítek roků, ale možná každé příští minuty, hodiny, dne... Umírání. Jak snadné bylo vyslovit to slovo, jak těžké bylo se s ním smířit.

Řekl si, že je paranoidní poděs, a raději si připomněl, že si už dávno ne-broukal žádnou melodii, jak to dělával běžně doma i během jízdy za volantem svého autobusu. Dělal mu příjemně, když v něm vibrace hlasivek jemně rezonovala a rozechvívala mu mozek. Cítil se v takových chvílích slastně, jako by měl uši pod vodou a neslyšel plážový halas, ale jen hebce šumivou hudbu, znějící z nitra šeptajících muší...

Měli s Fatimou zamilovanou píseň. Ani si už neuvědomoval, kde se ji naučil, ale vryla se mu do paměti tklivou melodií a dala se zpívat dívkám s romantickou duší. A Fatima takovou duší měla.

„*Al-hubb fí kalbí ámana Fatima, malakti kalbí bi ridájek...*“ zpíval jí a ona zpívala jemu, ale jen když byli sami a nikdo je nemohl slyšet.

„*Věř provždy lásce v srdci mém, ó Fatimo, ó Muhammade, neb ovládla je celé milost má...*“ pěli si a vůbec jim nevadilo, že ta píseň byla věnována

jisté Káfiji a ne Fatimě, natož Muhammadovi, ale jejich parafráze se jim líbila nejvíc.

„Je každý kout mé duše tvůj, ó Fatimo, ó Muhammade, ve tvých rukou osud teď spočívá můj...“

MUSLIMOVO TRÁPENÍ

O své ledviny se nikdy moc nestaral, vlastně o nich prakticky ani nevěděl. Říkal jim dva přerostlé dvacetidekové boby, z nichž jeden byl výš než ten druhý a dokonce mohl bloudit po těle. A to bylo vše. Uvědomil si, že ani při močení nikdy nehloabal, jak jsou ledviny a vyměšování pro tělo důležité. Zvedl svoji volnou ruku, připadala mu průsvitná, zatnul prsty a představoval si, že potíž mu dělá sval, který byl menší než jeho pěst. Musel to být houževnatý orgán; denně mu kdysi pročistil skoro sedmnáct set litrů krve.

„Vaše krev je hnána pumpou přes hadičky do první části dialyzátoru, v té druhé proudí dialyzát,“ řekla mu stroze už ne samaritánská, ale obyčejná zdravotní sestra z řad ruských imigrantů.

Napojovala ho na umělou ledvinu a cítila povinnost mu říct, co s ním dělá. Zpočátku se snažil vnímat, jestli cítí ve svých žilách nějaký nezvyklý pohyb a jestli pozná, že jeho krev jde z těla ven a zase zpátky a jestli mu Židé do žil nevracejí nějakou úplně jinou zkaženou tekutinu. Kromě křečí v žaludku a zloby v duši nezaregistroval nic, co by napovídalo převratným změnám v jeho krevním oběhu.

„Krev i dialyzační roztok jsou odděleny polopropustnou membránou s otvory velikosti jedné molekuly, které umožňují, aby škodliviny z krve přecházely do dialyzátu, jenž pak jde do odpadu, zatímco čistá krev se vrací zpátky do vašeho těla,“ chrllila ze sebe sestra. Asi měla právě po zkouškách a chtěla prokázat, že i v Moskvě věděli o hemodialýze.

„Kolikpak měří jedna molekula?“ zeptal se potouchle, aby v sobě zamluvil výčitku, že by jí měl spíš projevit úctu a neskonale vděk.

„Tolik, co vaše nekalé odpady!“ věděla si rady s jeho štiplavostí.

„Myslíte nekalé nebo výkalé!“ pokusil se o žert a hned nepochopil, proč se na něho sestra dívá jako na idiota.

Zpočátku na protest proti zradě svého osudu se vůbec nechtěl o tyto věci zajímat a upovídanou zdravotnici vnímal během dialýz jen proto, že se mu líbila; byla to málo vídaná židovská blondýnka z venkova od Volhy, neměla knír, zato tlustý cop až těsně nad minisukni, v níž se jí pnul pevný zadek.

Když se skláněla nad pacientem na vedlejším lůžku, s chutí se díval na její svůdné boky pod bílým minihábitem. Hladil očima její nohy a kdyby se

necítil trapně, nechal by svoji fantazii vyšplhat až do jejího rozkroku, ale raději otočil hlavu. Myslel na něco úplně jiného.

Pročištění svých útrob považoval za nezvykle důležité. Musel být v pohodě; čekal ho složitý úkol – měl projet svým mikrobusem s mírovými aktivisty až k sídlu Organizace v Ramalláhu, v němž izraelští vojáci věznili skvělého vůdce vůdců Jásira Arafata a jeho spolubojovníky.

Jednou se na něho do nemocnice přišla bez ohlášení podívat Fatima. A jelikož měla obchod s kořením všeho druhu, voněla víc než indický kuchař, a když přišla do oddělení, všichni se za ní ohlíželi, jak kolem sebe šířila do pachy lyzolu a injekcí opojnou vůni tymiánu s drceným hřebíčkem a sladkem skořice.

„Myslela jsem si, že bys mě tady chtěl mít, badyánku!“ povzbudivě se usmála. „Bylo mi smutno...“

Z jejího dávného optimismu jí zbyl jen aromaticky romantický zvyk pojmenovávat své blízké či rozličné životní situace různě kořeněnými a jinak dráždivými ingrediencemi. Své nejmladší dceři Neheře říkala šafránku, k druhorozenému Alimu se podle ní hodil kmínek, k dospívajícímu synovi Abdulláhovi zase anýzek, ale musela si dávat pozor, aby to neslyšeli jeho vrstevníci. Nejstarší Sabra byla tymiánek a každá životní příjemnost či nepříjemnost byl puškvorec a černobýl.

„Chřadnu!“ vydechl Muhammad, jako by vypouštěl kroužky dýmu, ale byl rád, že se může v tom dezinfikovaném smradu alespoň nadechnout přívětivého aroma skořice.

Valil se na něj svět, v němž slabí marně chtěli být silní a silní byli jen vyztužená želatina, na níž nešlo stavět ani vzdušné zámky. Svět, jenž mu připadal jako velký komplot jeho nefunkčních ledvin s prolhanými Židy a se zhrzenou studentkou práv Suli Kurájovou, kterou kdysi opustil pár dnů před jejich svatbou, jelikož se zamiloval do dívky, jež si ho jako jediná promyšleně nevšímal a jmenovala se Fatima.

„Neříkej taková slova, badyánku,“ utřela mu kapesníkem pot z čela a pohladila předoucí umělou ledvinu, aby ji očarovala ve jménu věrných služeb svému milému.

„Proč jsem zrovna badyán?“ zeptal se jí jednou, když ho to oslovení ještě nedeprimovalo.

„Je to takové anýzové voňavé koření ve tvaru hvězdičky,“ něžně k němu přičichla. „Ty jsi přece moje hvězdička...“

Když onemocněl, příliš možností k vybraným něžnostem už neměli a každé jejich připomenutí ho nepovzbudilo, ale přidávalo mu na skleslosti.

„Jakýpak jsem teď voňavý badyán? Spíš páchnu jak stará oliva usychající

bez vody, kterou nám Židé odvedli z Jordánu!" zavrčel tiše nasáklý nemocným odérem.

„Ne tak nahlas! Tady všude jsou přece Židé!“ neklidně se rozhlédla. „Jsi moje láska, badyánku!“ šeptla pak spokojeně, že je na ní tak závislý a už jí nikam daleko neujede; naklonila se a políbila ho na čelo.

Cítila se vinná, že neobstála v testech. Tajně se k nim přihlásila, aby mu darovala svou ledvinu. Transplantační centrum ožilo reálnou nadějí.

„Jsi moc prima, ale když už nevíš, co s emocemi, raději nadávej na Židy, jen mi před nimi neříkej badyánku!“ řekl tak tiše, že pouze artikuloval, a Fatimy se jeho slova dotkla, ale chápavě ho pohladila.

Dala mu svoji znásilněnou ženskou čistotu, ale věděla, že za tu cenu by ji měl raději hříšnou a plnou vášně a milostné fantazie. Nemohla za svůj chlad, který marně překonávala. Jako dívka musela prodělat obřizku. Částečně přišla o klitoris a malé stydké pysky, ale pořád na tom byla lépe, než jiné muslimky v jejím věku, jež náboženské tmářství ponížilo ještě víc a připravilo je také o jiné ‚nečisté‘ části genitálií.

„Proč jste mi to museli udělat?“ vzlykala v hrůze, když ve svých osmi letech usínala zmámená dávkou valia, které přesto neutišilo pálivou bolest v jejím klíně.

„Chtěl to tak Bůh!“ řekla jí plačící matka, jež trpěla víc než dcerka.

„Bylas nečistá!“ zabručela teta Surada, otřela břitvu po svém nebožtíkovi a uložila ji zpět do brašny s instrumenty vykonavatelky obřizkové očisty.

„Tak proč nás Bůh stvořil s nečistým tělem? Aby nám působil bolest?“ ptala se nic nechápající dívka.

„Bůh ví, co dělá!“ řekla teta a odešla k další nešťastnici.

Fatimu napadlo, že Alláh bude asi tak špatný a zmatený stvořitel, jak špatní a zmatení byli stavitelé babylonské věže. Jako odporný lep na ní od těch chvil lpěla nezbavitelná výčitka, že není plnohodnotná, později přibyla další obava, že svého muže šidí a že půjde za jinou. Nikdy jí to sice ani neznačil, ale nebylo těžké si přebrat, co muži potřebují. Ty islámské nevyjímaje.

Proto mu už dávno chtěla pomoci, aby odčinila příkoří, které mu napáchala svým nezaviněným zohyzděním. Měla přece obě ledviny zdravé, zřejmě by byla schopná bez větších potíží žít jen s jednou. Nebyla ale vhodným dárce. Neměli stejnou krev. Několik nocí kvůli tomu proplakala. Stejně dopadli i další a jediní dva ochotní kamarádi: Ibrahim měl problémy s bílými krvinkami a Salima v Gaze bez hygieny nainfikovali žloutenkou. A tak Muhammad i Fatima si jen sami pro sebe přemítali, co by se dalo dělat.

Věděli, že se dá ledvina koupit za nekřesťanské peníze, ale nikdy spolu na

toto téma příliš nemluvili; měli strach, že by jim někdo něco takového mohl nabídnout a oni by se jen trápili, že by byli nuceni tuto šanci odmítnout. Slyšeli o statisících dolarech a riziku vězení za nelegální obchodování s lidskými orgány a ještě víc jimi zmítala beznaděj, kde by takovou sumu i odvahu vůbec vzali. Byl v registru čekatelů na orgán, musel oznamovat, kde se kdy nacházel, aby byl lékařům kdykoli k dispozici. Myslel si ale, že je to jen záminka Židů, aby ho měli neustále pod dohledem.

Zbábělý strach o život ho dočista pobláznil, a když jel v autě, hypnotizoval kolem šílenou rychlostí se řítící řidiče a uvažoval, jestli právě některý z nich neskončí divokou jízdou někde pod srázem a nestane se tak jeho dárcem. Nebo dárcem těch, jež jsou v pořadníku před ním a on by tak mohl postoupit blíž ke kýžené metě. Sledoval statistiky vražd i obětí při nejruznějších katastrofách a atentátech a snažil si z toho odvodit počet pravděpodobností. Stále mu ale vycházela šance na přežití jen asi tisíc ku jedné.

Za vším byla jen krev. Prolínala se i nakrápľým palestinským životem. Děti ve školách v Gaze si zpívaly, že obětují svoji krev za Jeruzalém, Jásir Arafat vybízel poddané, aby zaplavili krví bezvěrců ulice satanských měst, šejk Jásín jim zase vtloukal do hlav, že bez prolití vlastní krve nebude svobodné Palestiny.

Krev na hlavy Židů. Krev ve všech podobách. Bolestně prolévaná. Muhammad pořád ještě ze setrvačnosti nenáviděl, ve skutečnosti ale už prahl pouze po krvi šťastně darované. Šlo o stejnou životadárnou tekutinu; její skupenství už však pro něj nebylo potravou nenávisti, ale kajícínou záchranou. Nikdy předtím si nepřipouštěl, že by i nula sama o sobě mohla mít takovou hodnotu. Nula pozitivní. Krev podobojí.

Fatima uvažovala podobně; schválně měla v krámku tranzistorák, a kdykoli uslyšela o nějakém neštěstí, hned byla ve střehu. Před televizí jen úzkostlivě čekala, jestli se po zprávě o tragické události neozve někdo z Hadassah, aby oznámil jejímu muži, že se našla vhodná ledvina ze zahynulého dárce. Takové myšlení ji děsilo a unavovalo, ale vzápětí své morbidní uvažování ve jménu svého muže omlouvala.

„Jsem celý zpocený, vlasy mám mastné!“ bránil se ostýchavě, když ho znovu pohládila po hlavě.

„Copak na tom záleží, když jsi moje všecko, badyánku?“ políbila ho zas na neholenou tvář a za jejími zády se ozvalo rozpačité zakašlání.

Byl to jeho lékař profesor David Gozovský.

„Tak co, mladíčku, jak ti naše ledvinka slouží?“ zeptal se bodře ten do-brosrdečný šedovlasý Žid, který i přes svých sedmdesát let pořád ještě pilně pečoval o pacienty.

Fatima tiše pozdravila, usmála se na svého muže a po špičkách zmizela na chodbě. Snažila se být co nejrychleji na čerstvém vzduchu; medicínské prostředí ji deprimovalo dráždivým pachem a kumulací všech možných i nemožných bolestí světa. Skličovalo ji, že míra toho utrpení se bezprostředně týkala také jejího muže.

„Je to prima vynález, jenom kdybyste mi ho mohli zašít pod kůži, abych se tady nemusel celé dny nudit k smrti!“ zatvářil se Muhammad naoko přívětivě, ale někde v něm se zvedala vlna animozity, s níž ale v případě svého lékaře vnitřně bojoval.

Nechtěl si to připouštět, ale ve svých představách obdarovával výjimečnou přízní toho šedovlasého doktora, jehož nos připomínal velký svařetělý fík, a při zničení Izraele by ho nejspíš nechal velkoryse žít, aby mu dál zapatroval jeho ledviny.

David Gozovský pocházel z polské Lodže; jeho otec byl kdysi uznávaným chirurgem na tamní klinice, přesto musel v roce 1940 přenechat svůj majetek zlodějům a přemístit se do ghetta, z něhož putovala jeho prominentní pětičlenná rodina do Osvětimi i s třináctiletým Davidem, který v tom pozemském pekle sice už neměl svůj elegantní pokoj a koupel s heřmánkovou pěnou, ani barevné sny a bar micva, zato jako jediný z příbuzenstva unikl plynovým komorám.

„Jenom buď rád, mladíčku, že máš alespoň ledvinový záskok, jinak by ses tady mohl k smrti unudit doslova,“ usmál se profesor pichlavě.

Po dětství plném hrubostí, hrůz a násilí miloval používání zdrobnělin, čímž vzbuzoval v Muhammadovi odpor. Připomínal mu jedince s nejasnou sexuální identitou, a to se mu protivilo.

„Víš, že umělou ledvinu poprvé použil v roce 1943 Nizozemec Kolff?“ řekl profesor a mimoděk ho napadlo, že v tom objeveném roce mu též umučili otce s matkou.

Muhammad mlčel. Sugeroval si, že zatímco mu dialýza krev čistí, pouhá přítomnost toho starého Žida ji znovu špiní. Byl však natolik soudný, že sám tuto svoji tezi považoval za zcestnou a nepraktickou. Věděl, že bez těchto „židovských špinavců“ by už dávno dodýchal.

„Poslyšte, doktore, co vy víte o beznaději!“ řekl rázně, ale důvěrně, protože v ten den byl na pokoji úplně sám. „Trpěl jste snad v životě nějakou vážnou chorobu, která by vám ohrožovala život?“

„Kdysi jsem měl namále i bez zákeřné choroby a byl jsem na tom hůř než teď ty,“ svěřil se profesor, přivřel oči a zašklebil se, až vycenil zuby, jako by dělal reklamu na zubní pastu a zároveň trpěl zánětem okostice. Tímto způsobem si zaostřoval svou dalekozrakost v mysli, když chtěl spatřit zlovolnosti

své minulosti. „A tenkrát jsem se modlil, aby mě někdo zachránil, že to pak celému světu stonásobně vrátím!“ odmlčel se a přestal se šklebit.

„Přežil jsem a tak se snažím.“

„Co to byl za problém?“

„Říkalo se mu holocaust...“

Muhammad se zarputile podíval skrz žaluzie. Pomyslel si, že ti zatracení Židé budou s tím svým holocaustem věčně mávat jako s všemocným trumfem fatální ublíženosti a žadonit o soucit. Přesto mlčel a chabě se pobízel, aby se omluvil, nebo udělal alespoň nějaké vstřícné gesto. Ten židovský doktor přece nemohl za to, že netrpěl jako on obtížnou chorobou, jež roztrátila jeho křišťálovou kouli plnou směělých vizí. Stačilo, že se ten Žid dlouze a chruplavě smál svým chra chra a za každou slabikou mu poskočil ohryzek, takže vypadal, jako by se mu z krku přes svařetelou kůži dobýval pouštní šorpion.

„Můžete mi říct, jak to tedy se mnou vlastně je?“ broukl Muhammad poslušně, aby nějak odčinil svůj výbuch emocí.

„Ptáš se otráveně, jako bys říkal mechanikovi, že za ty peníze by ti mohl alespoň vysvětlit, co na tvém autě opravoval,“ zasmál se lékař chápavě, čímž chtěl naznačit, že ho jen tak něco nerozhází.

„Vy byste nebyl otrávený, doktůrku?“ pokusil se Muhammad o odevzdaný úsměv, ale vyšla mu jen strnulá křeč. „Takový podraz...“

„Trpíš, chlapečku, chronickým selháním ledvin, způsobeným rychlejším odumíráním buněk než je běžné, a čistící funkce je nedostatečná!“ snažil se profesor pacienta nevyděsit.

„A kdyby bylo to odumírání pomalejší, problém bych neměl?“

Profesor Gozovský si připadal jako na semináři pro začínající zdravotnický personál.

„Ledvinové buňky nám narostou v potřebném množství asi milionu v každé ledvině už v dětství,“ začal rozpačitě, jelikož padesátiletého studenta ještě nikdy neměl. „Potom se už netvoří a jen odumírají. Někdy jich ubude moc a ledviny mají malér!“ zakončil svoji lekci, otřel si pot z čela a se svým nevkusným puntikovaným zelenožlutým motýlkem pod krkem vypadal jako starý klaun, jemuž se už nikdo nesměje.

Arab nic neřekl, jen nasupeně vyfoukl nosem a mrzelo ho, že se vůbec ptal; pocítil zhrzenost, že má v sobě spoustu věcí skoro nadranc, a to jednou provždy. Proto už mlčel a dál jen dělal, co mu přikázali.

„Jsi, chlapečku, na seznamu čekatelů, to víš, takže se možná brzy dočkáš!“ řekl slavnostně profesor, aby ho pozvedl na duchu. „Na ledvinu u nás ve frontě přešlapuje přes čtyřicet pacientů, z toho pět čeká na dárce s krevní skupinou nula jako ty!“ dodal.

„Mám už padesát a nejsem žádný mladíček ani chlapeček!“ zareagoval Muhammad podrážděně.

„Mohl bys mít ledvinu hned, pokud sám objevíš někoho, kdo by ti ji věnoval,“ řekl lékař a dělal, že narážku přeslechl.

„Víte, že to zkoušela moje žena i kámoši a marně!“ zavřel Arab oči a napadlo ho, co by se stalo, kdyby kromě sebe ještě někoho z příbuzných ožebračil tím, že by ho připravil o zdravý orgán. Vlastně bylo dobře, že Fatima neprošla. Sama už byla i tak zmrzačená až dost.

„Kdyby si lidé uvědomili, že po smrti si stejně své orgány do nebe nevezmou, bylo by tvoje čekání mnohem kratší,“ kývl hlavou profesor.

„A co když půjdou do pekla?“ myslel si Muhammad, že je vtipný.

Doktor se ale nezasmál a jen dál kontroloval písklavé přístroje. Pacient se podíval na jeho netřesoucí se ruce a vytetované číslo na silném předloktí jedné z nich, na husté prostříbřené obočí i chlupy v nose, a měl vztek, že ten židovský dědek je pořád tak čilý, i když přežil vyhlazovací tábor, zatímco on o svého tátu přišel záhy; zemřel na infarkt už v devětapadesáti a přitom byl pravověrný muslim a nikdy nekouřil ani nepil.

„A co kdybych si nějakého dárce zabil?“ chtěl být Muhammad za každou cenu vtipný, ale ihned pochopil, že se mu jeho žert nepovedl.

„To ses moc nepředvedl, chlapečku!“ zasupěl otráveně profesor.

„Ale z hlediska lidského pudu sebezáchovy je to logické, ne?“

„Že ses nepředvedl?“

„Že chci žít!“

„Každý lidský život má svůj scénář, do něhož nelze dělat samovolně škrty,“ podíval se shovívavě profesor. „To by se osudu nelíbilo.“

„Vy že věříte na osud?“ nevěřičně se podíval Muhammad.

„Věřím, že nic v životě není náhoda!“

„Takže to, že moje ledviny zkolabovaly, je promyšlený tah osudu?“

„Kdybychom znali na vše odpověď, to bychom tady možná nebyli.“

„Myslíte, že bychom nikdy neexistovali, nebo že bychom si všichni žili v pohodě v jedné Velké Palestině?“ zašklebil se Muhammad.

„Uvidíme se za týden,“ broukl na půl úst profesor zklamaně.

Jen špatně předstíral, že jeho hloupou větu přeslechl, a v duchu si říkal, koho to, proboha, zachraňuje, a jestli to vůbec má nějakou cenu.

„Doktore!“ zavolal Muhammad na udobřenou, když už profesor sahal na kliku dveří. „Jak se vám vlastně říká? Ledvináč?“ usmál se bolavě.

„Jsem nefrolog...“

„To zní jako nekrolog!“ zafučel Muhammad zklamaně.

„Ani nevíš, chlapečku, kolik krásného se pro tebe za tím slovem skrývá,“ pokývl lékař prorocky hlavou.

„Jenom aby od toho nefrologa opravdu nebyl jen krok k nekrologu,“ povzdechl si Muhammad a byl na sebe zlý, že přivolává neštěstí.

„Věť medicíně; není to hra se slovíčky!“

„Slova jsou fakt divná. Nefrit je polodrahokam, nefritis zase zánět ledvin,“ zafuněl Muhammad otráveně. „Dvě hlásky a svět je naruby...“

„Měl bys, chlapečku, číst raději Robinsona Crusoa, než své chorobopisy!“ řekl stroze profesor.

„A proč se říká ledvině též renes?“

„A proč by nemohla být nová ledvina i znovuzrozením,“ přestalo profesora bavit pacientovo mudrování. „Lepší být nefritikem pod mým dohledem, než nekontrolovaným cholericem v Gaze!“ nechal se unést.

Muhammad se neurazil; byl sám ze své žvanivosti roztrpčený. Nerad si to připouštěl, ale měl toho židovského doktora nepatříčně rád. Musel přiznat, že ten šedovlasý teploušský dědek měl na něj otcovsky konejšivý vliv. Ale vždycky, když takhle uvažoval, hned ho jeho arabská pýcha zapřísahala, aby toho Žida ze své přízně okamžitě vyškrtl.

A také David Gozovský se několikrát přistihl, jak přemýšlí o tom, že pokud by měl svou rodinu a vlastní dítě, určitě by to byl syn a mohl by být právě v Muhammadově věku. Proto se na svého pacienta díval mnohem něžněji než na jiné, i když nikdy předtím nic takového jako je otcovská láska k synovi nepoznal.

„Tak se na mě nezlobte, doktore!“ pokusil se Muhammad omluvit. „Ještě před dvěma roky jsem byl normální mužský, letec se super zdravím, který mohl všechno, co si zamlouval,“ nadechl se a dělal, že těžce hledá slova, aby na něm nebylo znát, že je naměkko. „A teď jsem lazár. Dokážete si to vůbec představit?“

„Když mi bylo deset, spal jsem ve vytopeném pokoji na čistě povlečené posteli a jídla jsem měl plnou lednici,“ porušil profesor svoji zásadu, že se nikomu se svým osudem nebude svěřovat. „A potom, ze dne na den, jsem se ocitl v zapáchajícím dobytčím vagoně, který mě vzal do lágru na smrt v plynové komoře. Místo postele pryčna v baráku bez topení, k jídlu hnijící brambory, stará řepa a plesnivý chléb...“

Nadechl se, aby zakryl vzrušení v hlase a zčervenal rozpaky, jako každý, kdo se odhaluje před cizím člověkem. Nechápal, co ho přimělo k takové zpovědi. V duchu si za to nadával tak hrubě, jak jen to při své distingované povaze dokázal.

„Dokážeš si to představit, chlapečku?“ procedil mezi pobledlými rty.

„Byl jste Žid!“ vypadla z Muhammada další hloupá věta, jako trus z holuba, špinící Michelangelovu sochu.

„Říkáš to, jako by být Židem byl zločin, nebo nevyléčitelná choroba!“